

В.С. Мірошниченко,
кандидат культурології,
старший викладач
Харківської державної
академії культури

ІДЕОЛОГІЯ ТА КУЛЬТУРА: СИТУАЦІЯ МЕТАМОДЕРНІЗМУ

Таким чином, за словами Мішеля Фуко «l'homme a composé sa propre figure dans les interstices d'un langage en fragments» [1, с. 397], що позначає *сучасну епістему* (l'épistémè moderne), яка не є фінальною, але крайньою з тих, які маніфестує французький мислитель. *Сучасна епістема* не замикає концепт, археологія думки не зупиняється, про що свідчать останні сторінки праці «Слова і речі. Археологія гуманітарного знання» (1966 р.). Епістемі М. Фуко є сенс розглядати як *ситуації*, пов'язані між собою і, одночасно, такими, що пронизані розривами, утворюють провалля, позбавлені інтенсивної внутрішньої динаміки (на це вказує Н. Автономова). Метамодернізм, який почали теоретично досліджувати на початку XXI ст., також нагадує (без тотожності) епістемі (фаза розвитку), можливо він вписується в l'épistémè moderne за М. Фуко, входить до наступної в якості елемента/фундаменту чи розгойдується між ними.

Дискурс осциляції, як основа метамодернізму, розглядається в якості аргументу на користь цієї версії. Коли йдеться про ситуацію метамодерн(ізм)у, то хронологічні межі, або точки відліку/завершення складно відстежити і не через неможливість, а через ту саму осциляцію. Метамодернізм коливається (без пауз і зупинок) між модернізмом і постмодернізмом, він не пристає до якоїсь однієї стратегії, він «in-between» (E. Voegelin), це певна часова ситуація, яка філософським підґрунтям встановлює континентальну філософію (марксизм та інші ліві рухи/течії – анархізм, фемінізм, еко-рухи тощо). Осциляція дозволяє метамодернізму уникнути спокуси тотальностей і не проголошувати себе «єдино правильним». Він не є лінійним продовженням постмодернізму, це одна з інтерпретацій/практик «сучасної» ситуації культури.

Якщо взяти слова М. Фуко і розмістити їх в інших контекстах, то можна сказати, що «les interstices d'un langage en fragments» мають стосунок до того, що Л. Альтюссер називав *l'interpellation*, звичай-

но з необхідними обмовками стосовно суб'єкту, дискурсу та ін. «Les interstices d'un langage en fragments» будучи інтерпеляційними, себто такими, які так чи інакше *перегукуються* намагаючись створити/оновити емпіричного суб'єкта в тих чи інших дискурсивних практиках, є, водночас, дискурсом осциляції в його а-топічно-метаксичних імплікаціях. Це не означає, що інтерпеляція зникає в *недискурсивній сфері*. Інтерпеляція остаточно не поєднує і не роз'єднує дискурс і осциляцію.

У відомому сенсі дискурс артикулюється з огляду на текст М. Фуко «L'Ordre du discours» (1971 р.). Також важливо тримати етимологію – лат. «discurgo» – «розбігатись по різні боки». Якщо дискурс, а разом з ним, до певної міри, і осциляція, в першому варіанті («je suppose que dans toute société la production du discours est à la fois contrôlée, sélectionnée, organisée et redistribuée par un certain nombre de procédures» [2]) дотичні до ідеології, то в другому («відцентрованість»), ідеологія в чистому вигляді виноситься за дужки.

Наразі аналіз метамодернізму відбувається дискретно. З одного боку він має деякий набір ключових концептів, які слугують а. інструментами для висвітлення «фази розвитку західного капіталістичного суспільства» [3], б. метамодернізм позиціонується як «метод окреслення існуючої ідеології в культурі» [3].

Лакуни даються взнаки, коли починаємо відходити від дискретності. Чим насправді є осциляція: радикальним різновидом діалектики постметафізичної епохи (як на це натякає Робін ван ден Аккер), «the natural order of the world» (Люк Тернер, автор «Metamodernist // Manifesto») [4] або методом / умовою / середовищем інтерпеляції? Якщо осциляція – це *розхитування* структур повсякденних і великих ідеологій, метанаративів (одним з яких є культура), то чи не спрямовані її дії і в зворотному напрямку? «Осциляція осцилює осциляцію» – звучить абсурдно, та в межах а-топічного алеаторного метаксису цілком прийнятно. Завдяки Л. Альтюссеру інтерпеляція набула яскраво виражених соціополітичних конотацій, склеїлась з ідеологією. Пряме зближення з суб'єктом виводить її на рівень епістемологічний, що, здається, не було ним детально прописано. Відкритим залишається питання дискурсу і означника (а-топічний метаксис як метафора).

ЛІТЕРАТУРА

1. Foucault M. (1966). Les Mots et les choses. Une archéologie des sciences humaines. Paris: Gallimard.
 2. Foucault M. (1971). L'Ordre du discours. Paris: Gallimard. URL: <http://1libertaire.free.fr/Foucault64.html> (дата звернення: 13.07.2018).
 3. Сюдюков Н. (2017). Интервью с Робинот ван ден Аккером. Metamodern. Журнал о метамодернизме. URL: <http://metamodernizm.ru/robin-van-den-akker/> (дата звернення: 13.07.2018).
 4. Turner L. (2011). Metamodernist // Manifesto. URL: <http://www.metamodernism.org/> (дата звернення: 13.07.2018).
-